

ეროვნული
გიგანტები

სახ. კ. ლომაშვილი

№ 16 (1362) აგვისტო 1971

საქართველო

ნ

გამოცემის 48-ე წელი ფარ. 20 კაბ.

— ამ გაცხარებული მუჭაობის დროს ასეთი
ვაჟაპეტი თბილისში საზამთროს რომ ყიდით,
სოცელზე ვინ მუჭაობა?

— ჩვენ საზამთრო არღადებენ გვაძვე.

— კამი ვაჭლი რო ყოფილიყო სამოთხში, ჩვენ ვვა,
ხომ ვერ შემაცდები?

პირვე ხით ნატირლები

ციდედრის ნატირალი პატიმარ სიძეზე

ჰო, ეგა გაყლდა, შე უღმერთო,
ღმერთმა შეგრისხოს და შეგაჩვენოს!
ა ხომ გამართლდა ჩემი წყვევლა,—
ჩაგვევ,
ჩაგვუდეს, სიძე ჩემო.
ჩაგმწარდა ჭიქების ჭახაჭუხი,
კბილების კრაჭუნი, ქნევა მუშტის.
საჭმელებს გვიწუნები, მანდ რალას ჭამ,
გაჭრდილო ტორტით და ფელამუშით.
წვრილმან ხულიგნობას გიჩივან,
შენ კი მსხვილმანობას მუდამ ჩემობ.
მართლაც და, წვრილმანი შენ თუკი ხარ,
მსხვილმანი ვინდაა, სიძე ჩემო!
თმაზე ხელს ისვამდი წარამარა,
ხუჭუჭა თმით კოხტა ჩანდი ბიჭი,
ახლაც გადაისვი თმაზე ხელი, —
უკვე გადაგხოტრეს, კრიჭი, კრიჭი!
ქმარს გდარდობს, დაგთირის ჩემი შვილი,
გული დაუჭენე და გაუჭავი.
სატირო-სადარდელი მანდ არა ხარ,
სატირო-სადარდელი აქ იყავი.
ხომ გითხარ მოიმე ბოლოს-მეთქი,
რაც გიძნავს, გიძარავს, გითესია.
დღეგებო, გადიდღით, გადიდღით, გა...
სიძე-ვაჟბატონი ციხეშია.
შვილი მეცოდება, ჩემი შვილი,
სიძევ, ჭანდაბაში შენი თავი.
კიდევ არ იქნები ჭკუიანდ?
ვაი შენ, ვაი შენ, ვაი, ვაი!

ნატირალი ჩასუთად ჩაჭრილ აგიტურიენტზე

ობ! ობ! რა გიყოთ,
რა ვიღონოთ,
ვისთან გავამხილოთ საქმე შენი!

არ შეგვრჩა პირუტყვი, პური, დვინო,
გავჭრით, განიორწყლდით, გადავშენდით.

ხუთჯერ მოგამზადეთ დექტორებთან,
ხუთჯერ გავატყავეს იმ ოხრებმა.
მათ რა ენალვლებათ,
რა აწუხებთ,
ყველა ჩვენი შრომით იცოხნება.

რაფერ მოგამზადეს, რა გასწავლეს,
ჩაჭრას მომზადება განა უნდა?
იქნებ დავილებეთ: ტვინი გქონდა
და ამდენ მზადებით გადაბრუნდა?
წერაში როგორდა ჩაიკერი,
წერა შენ რომ იცი, ასე უნდა!
ისეთებს გვწერ ხოლმე, შენი ცოდვით
ჭაც ტირის, ვით მზეზე თოვლის გუნდა.

შენმა კლასელებმა დაამთავრეს,
სოფლად ჩამოვიდნენ სწავლულები,
შენ კი დაყიალობ ქუჩა-ქუჩა,
ამბობ მრცხვენია,
არ ბრუნდები.

ჰო, შენ რა იცი სირცხვილისა,
უკვე მიეჩივიე ჩვენგან რჩენას.
თუ ცდი მეტევსედაც ჩაბარებას,
სახლში ნაცარიც კი არ დაგვრჩება.
ვაი შენს გაჩენას, ჩვენს გაჩენას!

დის ნატირალი კომბინატორ ძმაზე

ვაიმე, ძმაო, ჩემო ძმაო,
ცეცხლი მიყიდია გაუშერალი, —
როგორ ჩამწარე ყველა ლინია,
ყველა ღლეობა და საჩუქარი.
კოლგით მოდიოდი ჩემთან სტუმრად,
დოსტი ცხრა მოგდევდა ვოლგანი.

თავს ვერ მოუარე, ვაი, ძმაო,
ჩვენ კი გვიპატრონე, მოგვიარე.
ცულს გადმოგვიგდებდი კონა-კონად
შენ ლარიბ ძმასა და დაიკონებს.
კომბინატორობას გაბრალებენ,
ეს რა გავიგონებ!
ბალლს კომბლეს ჭლაპარი კი გიყვარდა,
კომბრების დატერაც მდინარეში,
კომბინატორობაც თუ გიყვარდა,
ვერ წარმოვიდგენდი მე ჩემს დღეში.
დედა, დედა, დედა, ეს რა მოხდა,
ლამე გავითენდა რა წყეული!
აგარაკს იცვლიდი აგარაკე
და მანდ როგორ გაძლებ დამწევდეული?
ვაიმე, ვაიმე, ძმა ჩემო!

ნატირალი თბილის „დინამო“
ცეხბურთოლებაზე

მდინარეს ბგავდით მძლავრს და მჩქეფარეს,
კავკასიონის მაღალ მთისასა;
მდინარეს ბგავდით კლდეზე მყეფარეს,
ვერ გასავალსა მეტოქისასა.
საათას ბგავდით მიზანში მტკორცნელს,
ჩვენს მამაპურ, მარჯვე სიათას;
მრავალჯერ გაქეთ,
მრავალჯერ გყოცნეთ,
სულ თქვენთვის კერძოდით ვარდთა, იათა.
ხმალს ბგავდით გამჭრელს, გამტევს და
გამტანს,

ხალიბთა რვალის ჭრა და ფხა გქონდათ,
და შემოგქონდათ ლხენა ჩვენს გულში,
მეტოქის კარში ბურთი გაგქონდათ.
ამირანისას ხელს ბგავდით უდრევს,
ერთ მუშტად შეკრულს ლონით და ჭკუით.
ყველაფერს ბგავდით, რაც კი კარგია,
ახლა რას გავხართ, უამე! უი!

6. ზამანაში

განყოფილების გამზე ვარ

მართალია მთელს განყოფილებაში სულ ორი ვართ, მაგრამ, კაცმა რომ თქვას, მეტი არც არის საჭირო. რაც მეტია ხალხი, მით მეტია ჭირიც, ლხინიც, შუღლიც, ჭორიც, ინფარქტიც და ტვინში სისხლის ჩატევაც.

მე განყოფილების გამგე ვარ, მეორე — ჩემი მოადგილეა. კაი ოფალახუთმეტი წელია ამ სისტემაში ვმუშაობ. მარტო ის კი არ ვიცი რას ვკეთებ, ისიც — როგორ ვკეთებ.

ჩემს უფროსებს უჩემოდ ერთი დღითაც ვერ წარმოუდგენიათ წარმოების ავ-კარგი.

მთელი ქალალდები ჩემს ხელთა და არც არავის ვახედებ შიგ. იმიტომ კი არა, რომ არ ვანდობ ან ვერ გარეკვევიან და საქმეს თავსა და ბოლოს ვერ გაართმევენ, პირიქით, სწორედ იმიტომ, რომ ძალიანაც კარგად გაერკვევიან, იქნებ ჩემზე უკეთადაც და მერე აბა რაღა საჭირო ვაქები!

რამდენი ხანია საპესიო კაცი ვარ და ვერ ბედავენ ჩემს გაშვებას. მეც თავი დაიფიცას და ამდენივე ხანია ყასიდად სულ იმას ვიძები — აღარ შემიძლია, პესიაზე უნდა გავიღე-მეთქი.

ჩემი უფროსი ისეა შეშინებული სამსახურში გამოსვლა არ გადაიფიტოს, რომ მისი მძლლოლი ყოველ დილით ბინაზე მაკითხავს და მანქანით მივყავრ.

სახლში-ორნი ვართ: მე და ჩემი ცოლი. შეილი არა გვყავს და არც არასოდეს გვერნია სურვილი გვყოლოდ. ბავშვებს ვერც მე, ვერც ჩემი ცოლი ორგანულად ვერ ვიტან. ისე, მეზობების თვალის სახვევად მათი ბავშვებისათვის ყოველთვის გვაქვს სახლში 23-კაციანი წუწა კანუეტები.

ტელევიზორი არა გვაქვს. მე და ჩემი ცოლის აზრით იგი ახალგაზრდების საქმეა. ეს ტენისკური სიახლე ჩევნამდე არ დადის, თანაც გამოსხივებას ვერიდებით. არავით: რი სურვილი არა გვაქვს მოვისტრაფოთ სიცოცლე.

არც წიგნების კითხვით ვიღომებთ თვალებს. ჩემს ოჯახში ერთ წიგნსაც ვერ იპოვით წამლად. ჩევნ, მე და ჩემმა ცოლმა, ახალგაზრდების, როცა საქმე არაფერი გვქონდა, საკმარისად ვიკითხეთ. ზოგი მშერალი თვითონ წაგვიკითხავს, ზოგს გადმოცემით გავცნ-ბიყართ, რამდენი ნაკითხი და განათლებული კაცი შეგვევერია, ზოგზე ყური მოვიკრავს, პოდა, მეტი არც არის საჭირო.

ისე მთლად უწინებულებიც არ გევინოთ. გაზეთებს სისტემატურად ვკითხულობთ, თანაც ცენტრალურს, ადგილობრივი ამბები ნაკლებად გვაინტერესებს. ზოგჯერ უსრანლებსაც გადავხედავთ. მე და ჩემს ცოლს განსაკუთრებით გვიყვარს „ოგონიოკის“ ბოლოს კროსვორდების ამოხსნა.

ამ განსენებაზე იმასაც ვეტვით, რომ სულ ახლახანს, წლების განძილებულ ნაგრივები წამლების ცარიელი ბოთლივები და მაღამო-ბის ქილაკები გავყიდეთ. სწორედ გითხრათ, ძალიან გაგვიჭირდა მუშადის პოვნა, გადაყრით კი ვერ გაიმტეთ, რაც არ უნდა იყოს. თავის ღრმოვე, თითოეულ ბოთლივაში ფული მიგვიყით.

გული მწყდება, რომ ღვინოს არ ვავამ და ცარიელი ბოთლები არ მიგროვდება, თორემ ღვინის ცარიელ ბოთლებში კარგად იძლევან.

საღამონბით მე და ჩემი ცოლი „დურაჩქას“ ვთამაშობთ. ჩემდა იღბლად ისეთი ცოლი შემხვდა, რომ ბანქოს თამაშში უნიჭოა და სულ უვებ, თორემ ნერვულობა გულშე გამხეთქავდა და ღმიონის არ მომცემდა. ხანდისხან თუ წაგვებ მოსაჩვენებლად, რაც არ უნდა იყოს, ჩემი ცოლია და ყოველოვის გულნატენს ვერ დავტოვებ. არ ვიცი ჩემი ცოლი ჩემს ამ დიდსულოვნებას და კეთილშობილებას ხედება თუ არა, მაგრამ მე, როგორც ცოლის მოყვა-რული და დამფასებელი, ჩემსას ვაკეთებ, შემდგომ სინდისის ქენ-ქნამ რომ არ შეამწეოს.

განაფეხულზე ზამთრის ბალტოს გახდას არ ვჩეკარობთ, სანამ ყველა არ გაიხდის, ჩევნ ბალტოებში დავდივართ. რალა ჩევნ, დაე, სხვები გამოიყურებოდნენ საცოლავად და სასაცოლო, ხოლო შემოდგომაზე საკმარისა ერთი კაცი გამოჩნდეს ზამთრისპალტორიანი, რომ ჩევნ თავის გასამართლებელი გვაქვს თუ რატომ ჩავიცვით დაბამბული ბალტოები და კალოშები.

რეპროდუქტორი დღე და ღმე ჩართული გვაქვს. ყველა გაღმიერა ერთნაირი ინტერესით ვისმენთ. იქნება ეს აღმოსავლური გელოდიები, თუ ღასავლეთის კლასიური მუსიკა, რამე ინფორმაცია თუ გადმოცემა სპორტზე. განსაკუთრებულ ყურადღებას ამინდზე გადმოცემასადმი ვიჩენთ. რეპროდუქტორის ლაპარაკს ისე ვარ მიჩეული, რომ როცა სღუმს, ასე მგონია სახლი ცარიელია, ესეც რომ არ იყოს, რამდენსაც ვიძილი იმდენი ხომ უნდა ვალაპარაკო!

არ ვიცი კიდევ როდემდე შევინარჩუნებ ჩემს პოსტს, მაგრამ ყოველ შემთხვევაში, სანამ სული გბილით მოჭირავს, ცოცხალი თავით ჩემს აღგვთმო.

პენსიაზე რომ გავიდე, მთელი დღე, ჩემს ცოლთან პირისძირ რა დამსკამს, სხვა რომ არა, მოწყენილობა მოქმლავს, სამსახურში ხომ ცორას გაიცე.

ერთობენ ბიბლიოთეკა

ვ ე დ რ ე ბ ა

რამდენი ხანია შენთან მოსვლა მინდა. მოვალ, დავინახავ შენს გარშემო შემოქრებილებს, ბუზებივით რომ გახვევიან თავზე, და დამწუხებული მივლივარ უკან. გავადრო და ისევ მოვდივარ, ვერ ვითმენ, მოვდივარ, რათა ცოვისად ჩემი აღამინური ვალი, გითხრა გულის ხვა- შიადი, მაგრამ ისევ გტოვებ, ვერ იქნა და ვერ დაგიმარტოვე. ყოველ ნახვაზე ახალი ჯავრი მეტება, შენ ჯერ არც კი იცი რამდენი პროცენტით გაიზარდა ჩემი მწუხა- რების საბაბი. ერთხელ სამი სათო გელოდე, მეორედ — ოთხი, მაგრამ მაინც ვერ მოვაღწი შენამდე.

ყოველ მოსვლაზე სულ სხვადასხვა ხალხს ვხედავ შენს ოთახში. ჯავრმა წამილო, მოთმინება დამეკარგა, ვერ იქნა და ვერ გამოილია უცნობთა რიგი, პირიქით, უფრო მატულობს. მინდა მოვიდე, ვიყვირო, ქვეყანას გავაგებინა ჩემი მწუხარება, მაგრამ მეხათრება. თათქმის ამომეწურა შენი მარტოდ ნახვის იმედი; თუ არა ჩემი აღამინური გული, დიდი ხანია ხელს ჩავიქნევდი, გაგცილდებოდი, ძაგრამ რა ვუყო, ხუთი თვის ბინის ქირას, გადასახდელი რომ მაქვს და იმ პროცენტებს, ყოველდღიურად რომ იზრდება.

იწამე ღმერთი, როგორმე მიმიღე, მიიღე სამი თვის ბინის ქირა და მომაშორე გულზე ლოდივით ჩამოყიდე- ბული ვალი.

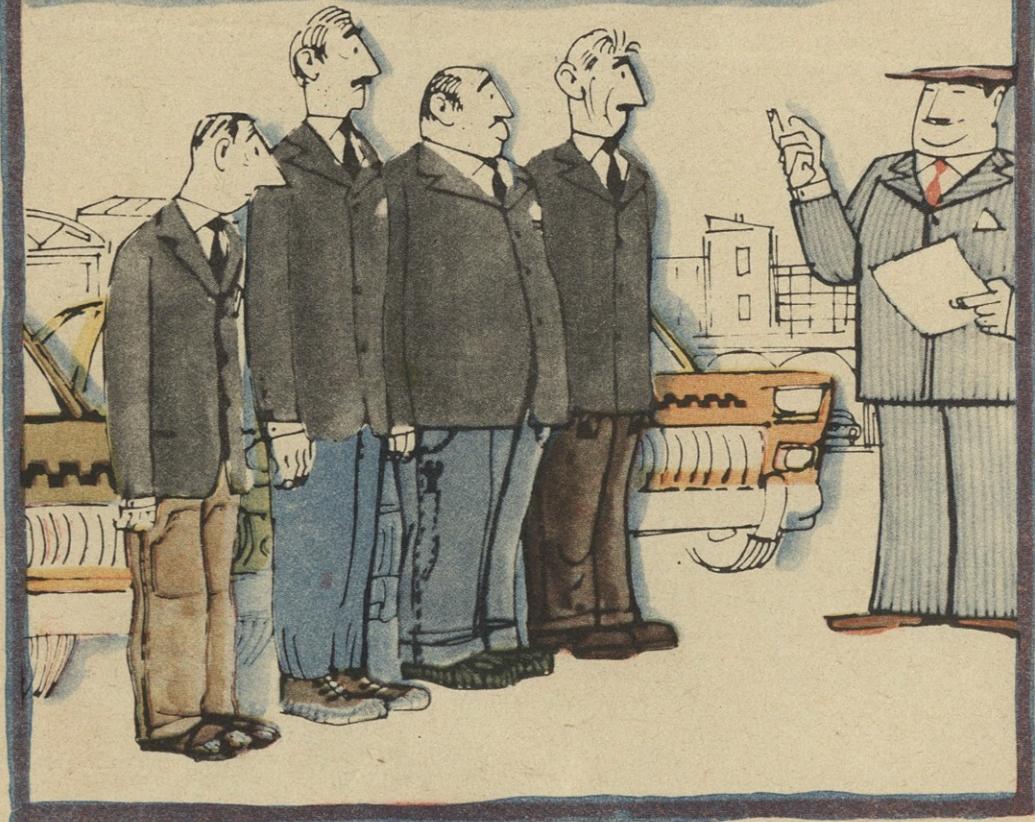
ვალერიან მამუკელაშვილი

ნახ. დ. ვარისთავისა

— როგორ გედავთ სამუშაოზე ასე მოსვლას?
— სამი შარგვლი მონდე — ერთი ცოლმა ჩაიცვა, როი კი — კალიშვილებმა და რა მეპნა.

სარმატებით ჭავაფასით ჰეკენისა და სანი-
მუშა მომსახურეობის კვირეული !

— გაეძლით, გიცხო, ჰიგიენას, ორ დღეში დამზადება
კვირეული.

სალიში, ჩემთ ცოლ-შვილო,
წერილს გშერ აგარაკიდა,
მაღარის ვიხდი, ცოცაქ
თუ დაგიბრუნდით ტექტ-ლიტერა
ოხუთმეტ კვადრატულ თახში
დგას ექვსი კაცის საწლო
(აյ არ წამოვა, ვისაც ჰყავს
ერთგული შვილი და ცოლი)
სადილობამდე კარგად ვარ
და ცუდად მხოლოდ მერე ვარ,
მენიუს როცა ვიგონებ,
წინასწარ გული მერევა:
საუზმედ — როგორც ყაველთის,
არის ცომ-ცომი კატლეტი,
თუკი შეჭამა ბოლომდე,
ვერ მოინელებს ათლეტი.
სადილად — უკარტოფილოდ
..ბორშჩა „და მღვრივ „შჩის“ ელი,
მეორე — გაბლავთ კატლეტი,
მაგრამ იგივე შნიცელი.
თუ ლუკმა პირზი ჩაიდე,
აღარ გადადის ხახაში,
კიდევ კარგი, რომ იქვეა,
კაცე, სამწვადე, სახაშე.
სანამდე ვისადილებდე,
„ტაბლეტით“ წამალს უწინ ვსვამ,
ან მომკლავს მუცლის ტკივილი,
ან მომინელებს კუჭის წვა.
სულ მესიზმრება ღამ-ღამით
მჭადი, პრასი და ხალათა...
მოკლედ, ჩემს დავცენებაზე
დაიწერება ბალადა.
იმის ოჯახი დაიქცეს,
ვინც მე მიშოვა საგზური,
უკელას ჰგონია ჰლვაზე ვარ
დასახვენებლად წასული.
სუსტად ვარ, მტკიფა გულ-ლინდო,
რაღაც საეჭვოდ მაველებს,
ჰა, დროზე ჩამომაკითხეთ,
სანამ სხვა გამომასვენებას!

განო ციცეპა

საათის ისარი ოთხს აჩვენებდა, რომ დავამთქნარე. ამას-
თან დაკავშირებით, გამასხვნდა, რომ დღეს უეჭველად უნდა
გადამეხადა ბინის ქირა. ჩემს უფროსს არაუერი არ ვუთხა-
რი, ან რა უნდა მეთქვა, ნახევარი საათის გულისთვის ანგა-
რიშს ხომ არ ჩავაბარებდი. კარი დავკეტე და ქუჩაში გამოვე-
დი. ბინის ქირის გადასახდელი ქვითარი კი დიდი ხანია, რაც
გამოთავდა და ამიტომ პირველ რიგში სახლმართველობას
მივყითხე.

— ბუღალტერი ახლახან გავიდა, მალე მოვა! — მანუგაშა
მდივანშა. „უსაქმური“, გავიფიქრე მე. ერთი მოვიდეს, რა
დღეს დავკარი.

გავიდა ნახევარი საათი და მართლაც გამოჩნდა ბუღალტე-
რი.

— ხალხი გელის! — უსაყველურა მდივანშა.

— დიდი ამბავი! — გაიკვირვა მან. — რა იყო, არ მაქვს
უფლება ნახევარი საათით გავიდე?

მე მინდოდა რაღაც მეოქვა. მაგრამ ჩხუბს და აყალმაყალს

ისევ მშვიდობინად გაცლა ვაჭობინე, წიგნაკი გამოვართვი
და წავედი შემნახველ სალაროში. მოლარე ადგილზე არ დაბ-
ხდა.

— აი, ახლახანს გავიდა და მალე მოვა! — მანუგაშეს მე.
სხვა გზა არ იყო და ედელზე, შვალერის ნაცვლად გაკრული
გაზეთის კითხვა დავიწყე. ნახევარ საათე ცოტა მეტ ხანში
მოვიდა მოლარე. სალაროსთან რიგი იღვა.

— ხალხი გელოდება! — უსაყველურს მას.

— მელოდებან და მელოდონ! — იუეთქა მან და გაბრაზე-
ბით გაღმოგხებდა. ხმა არ გამიცია. ფული გადავიხადე და
სამსახურში დაგბრუნდი. ჩემს კაბინეტთან რიგი იღვა.

— რამდენი ხანია, გელოდებიან! — მისაყვედურა მდივან-
მა.

— მელოდებიან და დამელოდონ. რა, არ მაქვს უფლება ნა-
ხევარი საათით გავიდე? — მევახედ უუთხარი და კაბინეტში
შევედი.

ანდრო კოკოლია

უფლება არ მავა

— უდინ მავავაშა უდიველენენ კარ-
ხალხის არ იყალებოთ, ხომ მესახი
მესახი მოგება საათარი განაცან-
ები მოვიდე!

— აქლაც გვისაკვეთურას გვანი-
ხალხის არ იყალებოთ, ხომ
მესახი მოგება საათარი განაცან-
ები მოვიდე!

11
1971

ეროვნული
გიგანტების

